T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ

GELİŞMİŞ İNTERNET UYGULAMALARINA GİRİŞ

- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
- Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
- PARA İLE SATILMAZ.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	
GÍRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ – 1	3
1. GİRİŞ	3
1.1. Uygulama Mimarisi	4
1.1.1. Kullanım Alanları	
1.1.2. Uygulama Geliştirme ve .NET Platformu İlişkisi	12
1.1.3. Programlama ve Tasarım İlişkisi	14
1.1.4. XAML	17
UYGULAMA FAALİYETİ	
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	21
ÖĞRENME FAALİYETİ – 2	22
2. BAŞLANGIÇ UYGULAMALARI	22
2.1. Örnek Uygulama Dosyaları Oluşturma	
2.1.1. Betik Dosyası Oluşturma	
2.1.2. HTML Sayfası Oluşturma	42
UYGULAMA FAALİYETİ	50
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	53
MODÜL DEĞERLENDİRME	54
CEVAP ANAHTARLARI	
KAYNAKÇA	57

AÇIKLAMALAR

ALAN	Bilişim Teknolojileri	
DAL / MESLEK	Veritabanı Programcılığı	
MODÜLÜN ADI	Gelişmiş İnternet Uygulamalarına Giriş	
MODÜLÜN TANIMI	Gelişmiş İnternet uygulamaları geliştirmek için gerekli olan editörün kurulumu ve temel dosyaların oluşturulmasının kazandırıldığı bir öğrenme	
SÜRE	40/32	
ÖN KOŞUL		
YETERLİK	Gelişmiş İnternet uygulamalarıyla başlangıç işlemlerini yapmak	
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç Bu modül ile gerekli ortam sağlandığında; gelişmiş İnternet uygulamaları için temel uygulama dosyaları oluşturabileceksiniz. Amaçlar 1. Arayüzü ve editörü kullanabileceksiniz. 2. Temel uygulama dosyaları oluşturabileceksiniz.	
EĞİTİM ÖĞRETİM	Ortam: Bilişim teknolojileri sınıfı	
ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Donanım: Bilgisayar, İnternet bağlantısı	
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modül içinde yer alan her öğrenme faaliyetinden sonra verilen ölçme araçları ile kendinizi değerlendireceksiniz. Öğretmen modül sonunda ölçme aracı (çoktan seçmeli test, doğru-yanlış testi, boşluk doldurma, eşleştirme vb.) kullanarak modül uygulamaları ile kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek sizi değerlendirecektir.	

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

İnternet günlük hayatın ayrılmaz bir parçası hâline gelmiştir. Bununla birlikte *İnternet* sitelerinde yapılan işlemler ve sitelerin kullanıcı etkileşimleri de her geçen gün artmıştır. Sosyal paylaşım siteleri her geçen gün hayatımızda daha da fazla yer edinmektedir.

Günümüzde web sitesi kavramı yerine gelişmiş İnternet uygulamaları (RIA-Rich İnternet Application) kavramı geçerli olmaktadır. Artık amaç masaüstü uygulamaları kadar hızlı web siteleri geliştirmektir. Ses, video vb. kullanıcı etkileşiminin arttığı, *İnternet* hızının sınırlarının zorlandığı bu uygulamalar her geçen gün artmaktadır.

Bütün bunlara ek olarak mobil teknolojiler, akıllı telefonlar artık hayatımızın vazgeçilmez birer parçası olmuştur. Geliştirilen uygulamaların önemli bir bölümü değişik platformlarda çalışan akıllı telefonlar için geliştirilmektedir.

Bu modülde sizlere, ihtiyaca uygun editörleri kurma ve uygulamaların temel kavramları hakkında bilgiler verilecektir.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Gelişmiş *İnternet* uygulamaları geliştirmek için gerekli olan temel bilgileri edinip gerekli araçları kullanmayı öğrenebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

RIA (Rich Internet Application) kavramını araştırınız.

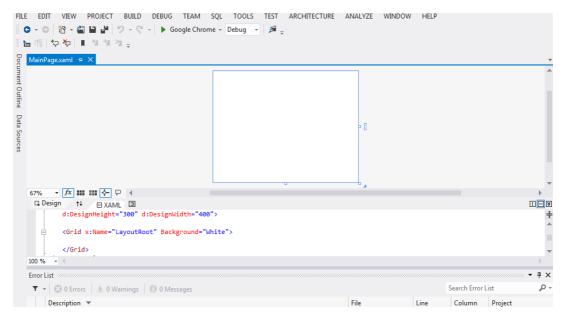
1. GİRİŞ

XAML tabanlı uygulama geliştirme platformu, ilk olarak .NET Framework 3.0 içerisinde entegre olarak gelen vektörel arayüzler ile yazılım geliştirilmesine olanak sağlayan Windows Presentation Foundation'in (WPF) *İnternet*e yansımasıdır.

WPF ise uygulamaların çalıştığı pencerelerin şeffaflığı, renklerin daha belirgin ve etkin kullanımı gibi özellikleri ile karşımıza çıkan yeni nesil Form uygulamalarına ve vektörel arayüzlere verilen isimdir.

WPF'in hedef makinelerde çalışabilmesi için ise .NET Framework 3.0 (veya daha üstü bir versiyon) yüklü olması şartı aranmaktadır.

Teknik olarak baktığımızda başlangıçta XAML tabanlı uygulama geliştirme platformu, JavaScript ile kontrol edilebilen bir yapı olarak görünse de daha sonraki sürümlerle beraber C# ve Basic programlama dilleri ile geliştirilme imkânı sundu. Bu yenilik ile .NET üzerinde çalışan geliştiricilerin XAML tabanlı uygulama geliştirme platformu teknolojisine uyumu çok kolay hale getirilmiştir. Geliştirme mantığı olarak WPF'e oldukça benzemektedir. ASP.NET uygulamaların yaptığımız klasik işlemleri (metod yazma, olay yakalama vb. işlemler) XAML tabanlı uygulama geliştirme platformu ile de kolay bir şekilde gerçekleştirebilmekte, aynı zamanda online video yayınlarında kullanılan alanı azaltarak daha kaliteli videoları daha etkin bir biçimde sunabilmektir.

Resim 1. 1: XAML tabanlı uygulama geliştirme platformu çalışma ekranı

1.1. Uygulama Mimarisi

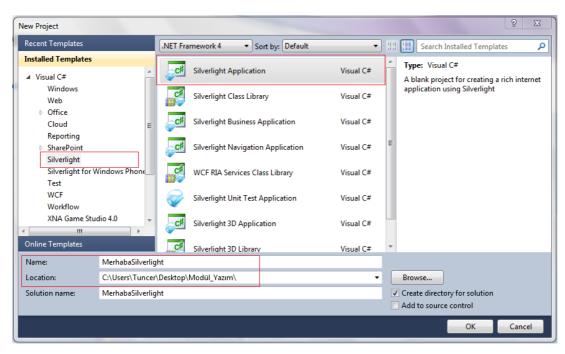
Silverlight ile uygulamalarımızı geliştirirken Visual Studio yazılımını kullanacağız.

İndirmeniz gereken diğer programlar:

- ➤ Visual Studio 2010 Service Pack 1
- ➤ Silverlight 5 SDK
- ➤ Silverlight 5 Tools for Visual Studio 2010 SP 1
- ➤ Silverlight Toolkit
- Expression Blend Preview for Silverlight 5 araçlarını kurarak uygulama geliştirmeye başlayabilirsiniz.

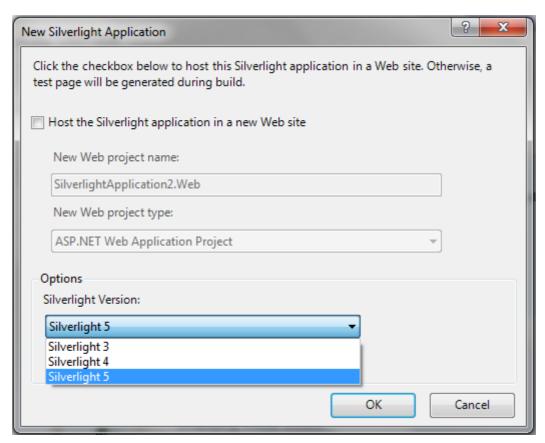
Silverlight yine Flash gibi tarayıcı üzerinde yüklü plug-in'i ile çalışabilmektedir. Bilgisayarınızda Silverlight'ın plug-in'i yoksa tarayıcı ekranına bir uyarı gelecek ve Silverlight'ı yükleyebileceğiniz adresi gösteren bir resim çıkacaktır. Bu resme tıkladıktan sonra ufak bir kurulum gerçekleştirilecektir.

Silverlight için gerekli araçları yükledikten sonra Visual Studio 2010'da **File/New Project'i**seçeneğini seçip **Silverlight** sekmesinde yer alan **SilverlightApplication**'ı seçerek ilk adımı atmaktayız.

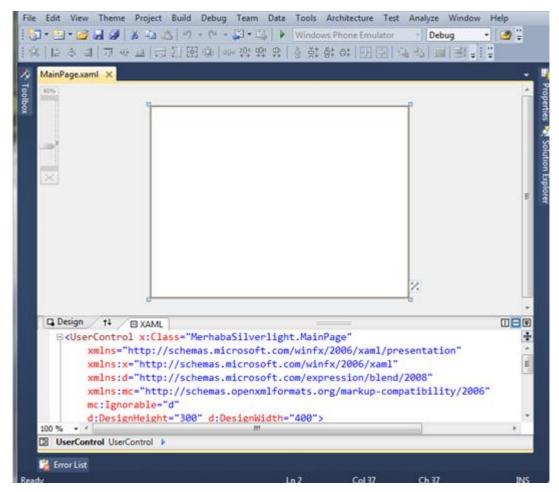
Resim 1.2: Yeni proje oluşturma ekranı

Uygulamaya yeni bir isim verip **OK** butonuna tıkladıktan sonra karşımıza bir ekran daha gelecektir. Bu ekranda Silverlight projesi ile beraber yeni bir ASP.NET projesinin açılmak istenip istenmediği ve hangi Silverlight sürümü ile çalışmak istediği sorulmaktadır. Burada sürüm olarak **Silverlight 5.0** seçiyoruz ve "Host the Silverlight application in a New Web site" onayını kaldırarak ASP.NET projesi olmadan, Silverlight projemizi oluşturuyoruz. Çünkü Silverlight tarayıcı üzerinde çalışacağı için runtime'da zaten bir HTML çıktısı üretecektir.

Resim 1.3: Sistemimizde seçilebilecek Silverlight versiyonları

Yeni bir Silverlight projesi açtıktan sonra gelen Visual Studio ekranını inceleyelim.

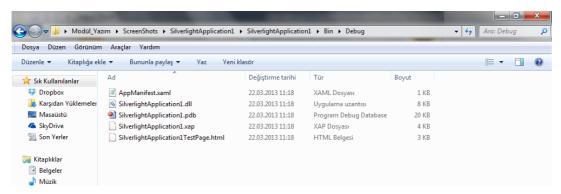
Resim 1.4: Visual Studio 2010 ekranı

Yukarıdaki şekle baktığımızda şeklin orta kısmında tasarım alanını görmekteyiz. Bu alanda gerek ToolBox'ı kullanarak gerekse XAML ekranını kullanarak görsel düzeni oluşturmaktayız. Tasarım alanının hemen altında tasarım alanına ait XAML kodlarını görmekteyiz. Sol ve sağ taraflarda ise Silverlight uygulaması için gerekli pencereler yer almaktadır.

Oluşturduğumuz Silverlight projesinde hiçbir işlem yapmadan hemen derleyip çalıştıralım ve çıktıları görelim. **F5** tuşu ile projemizi derleyerek çalıştırıyoruz. Varsayılan tarayıcı ile var olan Silverlight projemize ait bir HTML çıktısı oluşturarak tarayıcı içerisinde gösterecektir. Gördüğünüz gibi HTML uzantılı bir dosya içerisinde Silverlight uygulamamız çalıştı. Bir HTML sayfası üzerinde fare ile sağ tıkladığımız zaman Flash uygulamalarında olduğu gibi uygulamanın hangi teknoloji ile geliştirildiğini göstermektedir.

Aslında Silverlight projesi derlenip çalıştırıldığı zaman .xap uzantılı sıkıştırılmış bir dosya üretir. Bu dosyayı oluşturulan bir HTML sayfası nesne (object) olarak çağırır. Bu işlem Flash'ta .swf uzantılı dosyaları obje olarak sayfaya eklememize çok benzemektedir.

Projemizin **Bin>Debug** klasörü içerisine girdiğimizde bunu daha net bir şekilde görebilmekteyiz. Oluşturulan **MerhabaSilverlight.xap** isimli dosya sıkıştırılmış bir dosyadır. Winrar vb. herhangi bir sıkıştırılmış dosyayı açan program ile açtığımızda uygulamaya ait **xaml** dosyası ve **dll** dosyasını göreceğiz.

Resim 1.5: Silverlight uygulama klasör

Resim 1.6: xap dosyası içeriği

Oluşturulan **AppManifest.xaml** dosyası uygulama içerisinde kullanılacak **DLL**'lerin kaydedildiği dosyadır.

[AppManifest.xaml]

- <Deploymentxmlns="http://schemas.microsoft.com/client/2007/deployment"
  xmlns:x="http://schemas.microsoft.com/winfx/2006/xaml">
- <Deployment.Parts>
- </Deployment.Parts>
- </Deployment>

HTML çalıştığı zaman **xap** dosyası yüklenir ve ilk olarak **AppManifest.xaml** dosyası çalıştırılır. Daha sonra **AppManifest.xaml** dosyası içerisinde **EntryPointAssembly**'de tanımlanan **App.xaml** dosyası çalıştırılır.

App.xaml dosyasının Application_Startupolayı, uygulama çalıştırıldığında hangi UserControl'ün ilk olarak yükleneceği bilgisi verilir.Son olarak Mainpage.xaml dosyası yüklenerek kullanıcı sayfayı görüntülemeye başlar. İstenilirse başlangıçta ilk açılan sayfa değiştirilebilir. Bunun için Application sınıfın içerisindeki Application_Startup metodunda tanımlı sayfayı değiştirmek yeterlidir.

Oluşturulan **MerhabaSilverlightTestPage.html** dosyasını Visual Studio ile açtığımızda HTML kodları ile bir object nesnesi tanımlanıp Silverlight için gerekli tanımlamalar yapıldığını görmekteyiz.

[MerhabaSilverlightTestPage.html]

```
padding: 0;
        margin: 0;
#silverlightControlHost {
        height: 100%;
        text-align:center;
</style>
<scripttype="text/javascript"src="Silverlight.js"></script>
<scripttype="text/javascript">
function onSilverlightError(sender, args) {
var appSource = "";
if (sender != null&& sender != 0) {
        appSource = sender.getHost().Source;
var errorType = args.ErrorType;
var iErrorCode = args.ErrorCode;
if (errorType == "ImageError" || errorType == "MediaError") {
return;
var errMsg = "Unhandled Error in Silverlight Application " + appSource + "\n";
       errMsg += "Code: "+ iErrorCode + " \n";
       errMsg += "Category: " + errorType + " \n";
       errMsg += "Message: " + args.ErrorMessage + " \n";
if (errorType == "ParserError") {
         errMsg += "File: " + args.xamlFile + " \n";
         errMsg += "Line: " + args.lineNumber + " \n";
         errMsg += "Position: " + args.charPosition + " \n";
elseif (errorType == "RuntimeError") {
if (args.lineNumber != 0) {
           errMsg += "Line: " + args.lineNumber + " \n";
           errMsg += "Position: " + args.charPosition + " \n";
         errMsg += "MethodName: " + args.methodName + " \n";
thrownew Error(errMsg);
</script>
</head>
<body>
<formmethod="post"action="MerhabaSilverlightTestPage.aspx"id="form1"style="height:100%">
<divclass="aspNetHidden">
```

```
<inputtype="hidden"name="__VIEWSTATE"id="__VIEWSTATE"value="/wEPDwUJNzgzNDMw</pre>
NTMzZGRjzbt7VxJSmYlMp58ttBy8xhStTTGgzRo18p8S41QHpQ=="/>
</div>
<divid="silverlightControlHost">
<objectdata="data:application/x-silverlight-2,"type="application/x-silverlight-</pre>
2"width="100%"height="100%">
                <paramname="source"value="ClientBin/MerhabaSilverlight.xap"/>
                <paramname="onError"value="onSilverlightError"/>
                <paramname="background"value="white"/>
                <paramname="minRuntimeVersion"value="5.0.61118.0"/>
                <paramname="autoUpgrade"value="true"/>
        <a href="http://go.microsoft.com/fwlink/?LinkID=149156&v=5.0.61118.0" style="text-
decoration:none">
                        <imgsrc="http://go.microsoft.com/fwlink/?LinkId=161376"alt="Get</pre>
Microsoft Silverlight"style="border-style:none"/>
        </object><iframeid="_sl_historyFrame"style="visibility:hidden;height:0px;width:0px;
border:0px"></iframe></div>
</form>
</body>
</html>
```

object>etiketleri arasında Silverlight uygulamamız için gerekli yapılandırma parametrelerini görmekteyiz. **Source** niteliğinde projeye ait **xap** uzantılı dosyanın konumunu belirtiyoruz. Eğer xap dosyasının konumunu değiştirmek istersek burada da yeni konumu belirtmemiz gerekmektedir. Xap dosyasını alarak farklı bir web uygulama projesine Silverlight uygulamamızı ekleyebiliriz.

```
<paramname="source"value="ClientBin/MerhabaSilverlight.xap"/>
```

Yine **<object>**etiketlerinde yer alan Data niteliği ise objenin **MIME** tipini belirtmektedir. Silverlight 2 uygulamaları için **MIME** tipi mutlaka **data:application/x-silverlight-2** olmalıdır (**MIME** değeri Silverlight versiyonuna bağlı olarak değişebilir).

```
<objectdata="data:application/x-silverlight-2,"type="application/x-silverlight-2">
```

1.1.1. Kullanım Alanları

Silverlight kullanım alanlarını anlayabilmek için Silverlight ile karşılaştırması yapılan uygulamalara bakmak yeterli olacaktır. Kısaca bakacak olursak Silverlight İnternet üzerinde yapılacak tasarımlarda, Flash'ın kullanıldığı hemen hemen her yerde ve ek olarak kaliteli video yayını (video stream) işlemlerinde hali hazırda zaten kullanılmakta ve çıkan yeni sürümleri ile sunulacak yeni destekler ile bu yelpazenin genişlemesi beklenmektedir.

Silverlight 1.0 sürümü JavaScript dilini desteklemektedir fakat Silverlight 2.0 sürümü ile birlikte C#, Visual Basic dillerine destek vererek çok daha zengin uygulamalar geliştirmemize olanak vermiştir.

Silverlight'ı ,Flex ile karşılaştırabiliriz. Flex; MXML, ActionScript 3.0 ve Flex sınıf kütüphanelerinin toplamından oluşan sunucu-istemci (server-client) tabanlı bir teknolojidir.

Flex; User Interface Markup Language (Kullanıcı Arabirimi İşaretleme Dili) sınıfına dâhil edilecek geleceğin popüler web tabanlı teknolojilerinden biridir. Flex geliştiricileri **Flex Builder IDE** ortamında Coldfusion, Asp, JSP, PHP gibi popüler web programlama dilleri yardımıyla etkileşimli ve güvenli web tabanlı projeler geliştirmektedir. İstemci tarafında kullanıcılara ise sadece .swf formatında oluşturulmuş Flash dosyalarını gösterir. Flash'ta da durum aynıdır. Yapılan .fla uzantılı tasarım dosyaları .swf formatına dönüştürülerek sıkıştırılır ve çalıştırılabilir bir sürüm hâline getirerek *İnternet* üzerinde yayımlanır. Böylece yapılması muhtemel kaynak kodu çalınmalarının önüne geçilir.

Fakat WPF teknolojisi üzerine yapılan geliştirmeler sonucu piyasaya sürdüğü Silverlight açık kaynak bir projedir. Silverlight ile yapılan tasarımlar herhangi bir sıkıştırılma işlemine tabi tutulmadan *İnternet* üzerinde oynatılabilir ve paylaşılabilir. Böylece içeriğin farklı kişiler tarafından alınarak üzerinde yapılacak küçük değişiklikler ile kullanılmasına izin verilmiştir.

Pazar payı her geçen gün artan ve yaygın olarak kullanılmaya başlayan işletim sistemi yüklü telefonlarda uygulama geliştirmek için Silverlight teknolojisi kullanılmaktadır.

1.1.2. Uygulama Geliştirme ve .NET Platformu İlişkisi

Hızla gelişen bir teknoloji alanı olan yazılımın son kullanıcıya ulaştığı noktada kullanıcı arayüzleri karşımıza çıkmaktadır. Geliştirilen bir yazılımın işlevi ve performansı çok önemlidir. Günümüzde performans ve işlevin artık tek başlarına yeterli olmadığını net bir şekilde görmekteyiz. Ekran kartlarının, işlemcilerin ve geçici belleklerin güçlerinin artması kullanıcı arayüzlerinin yetersiz kaldığını ifade etmektedir. Bu noktada programlama teknolojilerinin yeteneklerini iyi kullanmak gerekecektir. Çok uzağa gitmeden bakmak gerekirse birçok yazılımcı standart form uygulamaları geliştirmektedir. Yazılımcıların uygulamalarında 2D-3D çizimler ya da animasyonlar yapabilmek veya kullanabilmek için GDI, GDI+, OpenGL, DirectX kütüphanelerini kullanmaları gerekmektedir. Bu işlemleri kullanmanın dezavantajı grafik uygulamalarının RAM belleği kullanması ve CPU'da derlenmesidir. Bu sebepten yapılan uygulamaların performansında büyük kayıplar yaşanmaktadır. Ayrıca yapılan bu animasyonlarda tutarsız akışlar, grafiksel çizimlerde pixel kayıpları yaşanması da karşılaşılabilen bir ihtimaldir.

Bu yüzden kullanıcı etkileşimli uygulamalar konusunda destek olabilecek çok önemli bir teknoloji.NET Framework 3.0 ailesi ile birlikte lanse edilmiş ve ilk duyurulduğunda **Avalon** kod ismi ile anılmıştır.

WPF, yazılım geliştiriciler için devrim niteliğinde bir yeniliktir. Eskiden diyorum, bir form uygulaması geliştirmek için sadece geliştirici yeterliydi. Web tarafında bu iş, geliştirici ve tasarımcının ortak çalışması sonucunda gerçekleşiyordu. Bu durum tasarım ve kod alanının farklı yerlerde yer almasından kaynaklanıyordu. Form uygulamalarında tüm iş geliştiriciye düşüyor ve eksik tasarımlar ortaya çıkabiliyordu.

WPF teknolojisine baktığımızda ilk olarak tasarım ve kod alanlarının birbirinden ayrıldığı göze çarpmaktadır. Bu yenilik sayesinde hem tasarımcı hem de geliştirici kendi alanlarında daha verimli olabilecektir.

➤ **WPF**'in özelliklerini incelersek;

- Tasarım ve kodlama alanlarının birbirinden bağımsız olması ile beraber tasarım kodlaması için XAML isimli işaretleme dili çıkmıştır.
- Windows Form'da **GDI**+kütüphanesi yerine **Direct-X** altyapısı kullanmaktadır.
- Silverlight teknolojisi ile web ve mobil alanlar üzerinde tüm yeteneklerini göstermektedir.
- WPF piksel tabanlı değil, vektör tabanlı bir teknolojidir. Bu yüzden grafik uygulamalarında işlemci ve belleği kullanmak yerine ekran kartının işlemcisini ve belleğini kullanır. Grafik uygulamalarında performansın artması, kaynak tüketimini minimuma indirmektedir.
- 3D kütüphanelerini içerisinde bulundurur.
- Form uygulamalarında 2D işlemleri için GDI+, 3D işlemleri için Managed Direct API, görüntü desteği için Media Player API kütüphanelerine ihtiyaç vardır. Tüm bu işlemler WPF ile desteklenmiştir
- Açık Kaynak Doküman formatı olarak bildiğiniz XPS dosyalarını desteklemektedir. Kolay bir şekilde XPS okuyucular yapmak mümkündür.

WPF teknolojisi, bu özellikleri ile daha yetenekli uygulamalar geliştirmemize imkân sağlayacaktır.

- Silverlight'a ilk bakışta WPF'in tarayıcı üzerindeki versiyonu diyebiliriz. Günümüze geldiğinde versiyon değiştirerek gelişimini devam ettirmektedir. Şuana kadar lanse edilen versiyonları aşağıdaki gibidir.
  - Silverlight 1.0
  - Silverlight 2.0
  - Silverlight 3.0
  - Silverlight 4.0
  - Silverlight 5.0

Silverlight görselliği yüksek, hız ve performans açısında oldukça verimli olmasından dolayı Flash teknolojine eş değer bir teknoloji olarak göstermektedir. Bunun en büyük sebebi ise Silverlight ile **RIA** (**Rich Internet Application**) uygulamaları geliştirebilmemizdir.

Flash teknolojisi ile geliştirilen uygulamaların tarayıcı üzerinde gösterilebilmesi için tarayıcıya Flash'ın plug-in'in yüklenmesi gerekmektedir.

- Silverlight teknolojisinin teknik özelliklerini aşağıdaki gibi listeleyebiliriz:
  - Tasarım ve kodlama alanlarının birbirinden bağımsız olması ile beraber tasarım kodlaması için XAML isimli işaretleme dili kullanılmaktadır.
  - Silverlight piksel tabanlı değil vektörel tabanlı bir teknolojidir.
  - XML, JSON, RSS ve Atom veri formatlarını destekler. Ayrıca SOAP ve RESET hizmetleri ile birlikte çalışabilir.
  - IIS Smooth Stream kullanarak HD video ve içerik koruma yerleşik desteği ile Silverlight iş ve tüketici senaryoları için online ve offline uygulamalar sağlar.
  - Ses / Video desteği (VC-1, WMV, WMA, MP3), görüntü desteği (JPG, PNG) ve H.24 video ve AAC ses desteği vardır.
  - Yazdırma desteği, zengin raporlama, grafik ve SharePoint gibi sunucu ürünleri ile entegrasyon sayesinde iş uygulamaları geliştirmeye imkân sağlar.

Rich Internet Application (RIA), resim, video veya diğer görselliklerin İnternet ortamında kullanılmasını tanımlar. Kısaca yüksek kalitede görsel efektler ve animasyonlarla desteklenebilen ekranları ifade etmektedir.

1.1.3. Programlama ve Tasarım İlişkisi

Silverlight ile programlama, karmaşık bir yapıya sahip olmasına rağmen çok kolay öğrenilebilecek bir teknolojidir. Her ne kadar yeni teknoloji olsa da var olan programlama dilleri ile geliştirilebilmektedir. Silverlight'ı kolay bir şekilde kavrayabilmek için Visual C# veya Visual Basic programlama dillerinden herhangi birini bilmek gerekmektedir.

Silverlight teknolojisinde tasarım veya kod ayrımı geldiğinden dolayı tasarımcılar, tasarımlarını yaparken farklı programların gereksinimine ihtiyaç duymaktadır. Bu ihtiyacı karşılamak için **Expression Studio** ürün ailesi gelmiştir. Bu ürün ailesinde çoklu ortam uygulamaları için gerekli tüm programlar geliştirilmiş durumdadır.

Expression Studio ailelerinin ürünlerini şu şekilde özetleyebiliriz.

- Expression Web: Dreamweawer ve Frontpage'e benzer bir HTML editörü gibi görünse de geliştirici ve tasarımcıların işini kolaylaştıracak birçok özelliği barındırmaktadır.
- Expression Encoder: Büyük boyutlu videolarımızı İnternet ortamında daha verimli kullanabilmek için geliştirilmiş bir encoder programıdır. Video üzerinde kırpma, ekleme, parçalama gibi işlemleri rahatlıkla yapabiliriz. Ayrıca canlı yayın uygulamaları konusunda da yardımcı olmaktadır.
- Expression Design: Resimler üzerinde işlemler ya da yeni tasarımlar için vektörel çizimler yapmamıza olanak sağlamaktadır. En önemli özelliği; vektörel

- çizimleri matematiksel veriler şeklinde alabiliyor olmasıdır. Bu sayede yaptığımız çizimleri farklı programlar üzerinde hiç bir renk ve biçim kaybı olmadan kullanabiliriz.
- Expression Web SuperPreview: Bu program, web tasarımcılarının işini oldukça kolaylaştıracaktır. Çünkü yapılan web sitelerini farklı tarayıcılarda aynı anda test etmemizi sağlamaktadır. Yani web sitenizin iki farklı tarayıcıda nasıl gördüğünü aynı ekranda görebiliyor ve rahatlıkla farklılıkları tespit edebiliyorsunuz.
- Expression Blend: WPF ve Silverlight teknolojilerinin tasarımlarını ve az da olsa kodlamasını yapabileceğimiz bir programdır. Özellikle tasarım ve animasyon işlemlerinde oldukça ihtiyaç duyulmaktadır. Dikkat çeken en önemli özelliği; Visual Studio formatında projeler açarak Visual Studio ile senkron çalışabilmesidir. Ayrıca Photoshop ve Illustrator gibi önemli programların dosya formatlarını proje haline alabilmektedir. Bu sayede profesyonel vektörel çizimleri ya da tasarımları WPF ve Silverlight projelerinde kullanılabilinmektedir.

Silverlight ile uygulama geliştireceğimiz zaman **Visual Studio** ve **Expression Studio** ürünlerine ihtiyacımız olacaktır.

Resim 1.7: Expression Blend uygulama ekranı

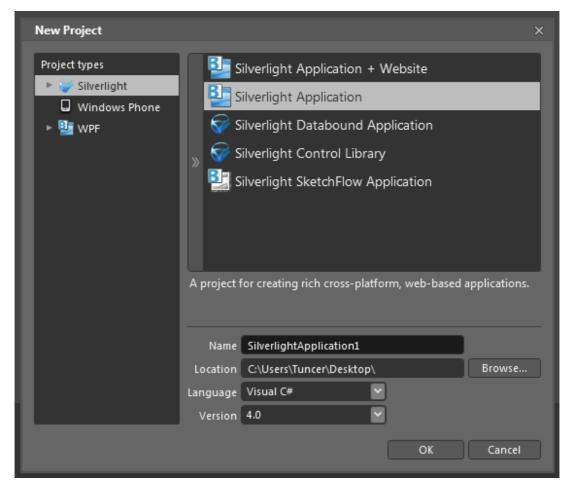
Expression Studio ürün ailesinin bir üyesi olan **Blend** ile WPF ve Silverlight uygulamalarında tasarım ve animasyon ihtiyacını kolaylıkla karşılayabiliriz. **Blend**, diğer Expression Studio ürünleri ile yapılanları da proje içerisine alabilmektedir. Yani diğer programlar ile senkron çalışabilme özelliğine sahiptir.

Blend ile yeni bir WPF projesi açıldığında, aslında proje dosyalarını Visual Studio için üretilmiş olduğunu görmekteyiz. Bu yüzden Silverlight projesini Blend ile tasarlarken bir yandan da Visual Studio ile geliştirebiliriz.

Blend ile neler yapılabileceği aşağıda anlatılmaktadır.

- **Expression Design** ile oluşturulan vektörel çizimleri XAML kodunu alarak Blend içerisinde, bu vektörel çizimi nesne olarak kullanabiliriz.
- Silverlight uygulamalarında Visual Studio ile sayfalarca kod yazarak yapılan animasyonları görsel olarak kod yazmadan oluşturabiliriz. Her yapılan işlemin XAML kodları otomatik olarak üretilmektedir.
- içerisinde bulunan tasarım araçları ile rahatlıkla vektörel çizimler veya şekiller oluşturabiliriz.
- Blend içerisinde bulunan **Data** penceresi ile basit veri kaynakları oluşturabiliriz. Ayrıca bu kaynakları kolay bir şekilde kontrollere bağlayabiliriz (binding).
- Sketchflow mekanizması sayesinde uygulama prototipi oluşturmamıza imkân sağlar.
- Adobe Photoshop ve Illustrator gibi üst düzey görüntü işleme programlarıyla yapılan vektörel çizimleri ve profesyonel şablonları katmanlar hâlinde Silverlight uygulamalarına dâhil edebiliriz.
- Silverlight uygulamasında bulunan tüm nesne ve kontrollerin X, Y, Z koordinatlarını görsel olarak değiştirerek 3D görünüm kazandırabiliriz.

Blend ile yeni Silverlight projesini program açılışındaki New Project ekranındaki popup yardımı ile gerçekleştirebiliriz. Bu popup'ta dikkat etmeniz gereken noktalar, uygulamanın geliştirileceği programlama dilinin seçilmesi ve hangi sürüm ile çalışacağının belirtilmesi olacaktır.

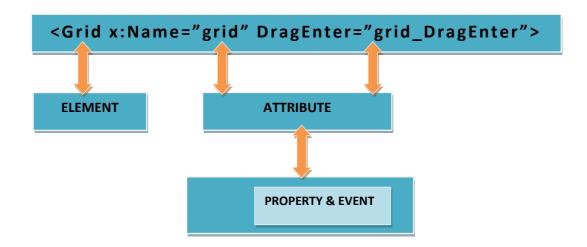
Resim 1.8: Blend veni proje ekranı

1.1.4. XAML

XAML, Silverlight ve WPF teknolojilerinin tasarım kısımlarını geliştireceğimiz statik ve dinamik kullanıcı arayüzleri oluşturmamızı sağlayan işaretleme dilidir. XML'in geliştirilmiş hali gibi görünmekte ve uzantısı .**xaml**'dır. Ayrıca ASP.NET ile uygulama geliştirirken tasarımlarını oluşturduğu yapıya da oldukça benzemektedir.

XAML bir programlama dili olmamakla beraber uygulama mantığı ve olaylar da codebehind dosyalarında bulunmaktadır.

Her XAML elementi aslında .NET CLR sınıfını temsil eden niteliklerin XML görünümleridir.Bu yüzden herhangi bir nesnenin özelliklerini rahatlıkla değiştirebiliriz.Form uygulamalarından bildiğimiz **property** kavramı ve **event**'lar XAML'de **attribute** olarak adlandırılır. Tüm XAML attribute'leri kod tarafından düzenlenebilir. Yani, standart uygulamalarda olduğu gibi bir TextBox'ın arkaplan rengini, yüksekliğini ya da pozisyonunu kod içinde kolay bir sekilde değiştirebilirsiniz.

Resim 1.9: Xaml Attribute ve Element Yapısı Örneği

XAML'de **Tree View** yapısı ile nitelikleri kullanabilmemizin yanı sıra, kullandığımız kontrolün içerisinde de kullanabilmemize imkân sağlamaktadır. XAML kodları **.xaml** uzantılı bir dosya içerisinde saklanmaktadır. Ayrıca XAML dosyasının altındaki codebehind dosyası ise **.xaml.cs** veya **.xaml.vb** uzantılı olmalıdır. Yani her XAML dosyasının altında C# veya VB'ye ait codebehind dosyası yer alabilir.

XAML'in formatına baktığımızda genel programlama mantığına uyduğunu görmekteyiz. Üst kısımda namespace (isim uzayı) tanımlamaları yer almaktadır. Temel olarak bir Silverlight projesinde tasarım ekranı **UserControl** olarak isimlendirilir. Bu yüzden XAML kodları <UserControl> etiketleri arasına yazılmaktadır.

xmlns (XML Name Space) ile etiketlenen bölüm XAML'ın kullandığı referansları ifade etmektedir. Yukarıdaki uzay tanımlamalarımızdaki gibi XAML içerisinde kullanacağımız kodların uzaylarını **xmlns** etiketi ile gerekmektedir.

Örneğin; TextBox, Button ve Label gibi kontrolleri XAML ile kontrol etmek için xmlns=http://schemas.microsoft.com/winfx/2006/xaml/presentation uzayını referans olarak eklemek gerekmektedir.

Genel olarak XAML yapısının XML'e benzer.

XAML'de ilk tanımlanan eleman, root eleman olarak adlandırılır. UserControl bir root elemanıdır. Root elemanlarının kapsadığı panel elemanları kullanıcı arayüzleri için StackPanel, DockPanel, Grid ve Canvas gibi düzen kontrolleri sunar.

Kontrol elemanları XAML elementlerinin farklı tiplerini tanımlayıp düzenlememizi sağlar. Geometrik elemanlar ise uygulama arayüzü üzerinde grafik ve şekiller çizmemizi sağlar.

UYGULAMA FAALİYETİ

Aşağıda verilen işlem basamaklarını takip ederek konuyu pekiştiriniz.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Visual Studio 2010'u kurunuz.	
Visual Studio 2010 Service Pack 1'i kurunuz.	
➤ Silverlight 5 SDK'yı kurunuz.	
➤ Silverlight 5 Tools for Visual Studio 2010 SP 1'i kurunuz.	
> Silverlight Toolkit'i kurunuz.	
> Tarayıcınız için Silverlight Plug-in'i kurunuz.	
Microsoft Expression Blend Preview for Silverlight 5'i kurunuz.	http://www.microsoft.com/en- us/download/details.aspx?id=9503
Bütün araçlar kurulduktan sonra sistemi yeniden başlatınız.	➤ Başlat > Kapat > Yeniden Başlat'ı seçiniz.

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri **Evet**, kazanamadığınız becerileri **Hayır** kutucuğuna (**X**) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Visual Studio 2010'u kurdunuz mu?		
2. Visual Studio 2010 Service Pack 1'i kurdunuz mu?		
3. Silverlight 5 SDK'yı kurdunuz mu?		
4. Silverlight 5 Tools for Visual Studio 2010 SP 1'i kurdunuz mu?		
5. Silverlight Toolkit'i kurdunuz mu?		
6. Tarayıcınız için Silverlight Plug-in'i kurdunuz mu?		
7. Expression Blend Preview for Silverlight 5'i kurdunuz mu?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda "Hayır" şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız "Evet" ise "Ölçme ve Değerlendirme"ye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyunuz ve doğru seçeneği işaretleyiniz.

- 1. Silverlight uygulamalarında görsel arayüz hangisi ile hazırlanır?
  - A) XML
  - B) HTML
  - C) XAML
  - D) AJAX
- **2.** XAML için aşağıdakilerden hangisi **yanlıştır**?
  - A) XML-tabanlı deklaratif bir dildir.
  - B) Silverlight uygulamalarının kullanıcı arayüzündeki elementlerini oluşturmak için kullanılır.
  - C) Silverlight uygulamalarında elementleri uygun bir düzende yerleştirmek için kullanılır.
  - D) Açılımı şöyledir: Xapplication Accaptable Markup Language
- **3.** Projeye eklediğin AnaSayfa.xaml dosyasının C# kodları, varsayılan olarak hangi dosyada yer alır?
  - A) AnaSayfa.cs
  - B) AnaSayfa.xaml.cs
  - C) AnaSayfa.xml.cs
  - D) AnaSayfa.xaml.aspx
- 4. Yeni bir Silverlight projesi açtığında uygulamanın ilk çalışması, yeniden aktifleştirilmesi, kapanması vb. durumlarda ele alınabilecek metodlara sahip varsayılan sınıfı aşağıdakilerden hangisi içinde yer alır?
  - A) App.xaml.cs
  - B) App.debud.cs
  - C) App.xaml
  - D) MainPage.xaml
- **5.** Aşağıdakilerden hangisi Silverlight uygulamasında arayüze kontrol eklemenin yollarından birisi **değildir**?
  - A) Toolbox penceresinden tasarım ekranına sürükleyip bırakmak.
  - B) XAML yazarak eklemek
  - C) ControlBox.xaml dosyasından arayüze eklemek.
  - D) C# ile kod tarafında eklemek.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Gelişmiş İnternet uygulamaları için temel uygulama dosyalarını oluşturabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Asp.Net MVC(Model View Controller) kavramını araştırınız.

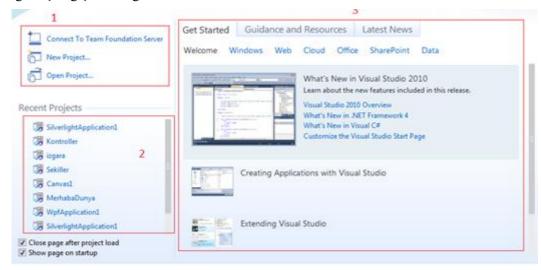
2. BAŞLANGIÇ UYGULAMALARI

Bu bölümde adım adım bir Silverlight uygulamasının nasıl oluşturacağımızı öğreneceğiz.

2.1. Örnek Uygulama Dosyaları Oluşturma

2.1.1. Betik Dosyası Oluşturma

Silverlight projesi oluşturmak için Visual Studio 2010'u açıyoruz. Karşımıza Start Page başlangıç ekranı gelir.

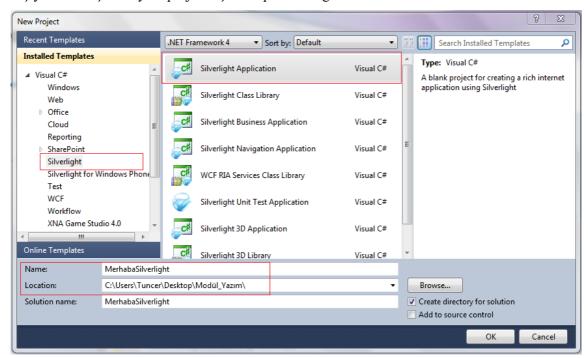
Resim 2.1: Visual Studio Start Page ekranı

Resimde gördüğünüz gibi Start Page sekmesi 3 bölümden oluşur.

1. bölümde yeni proje oluşturabilir veya var olan bir projeyi açabiliriz.

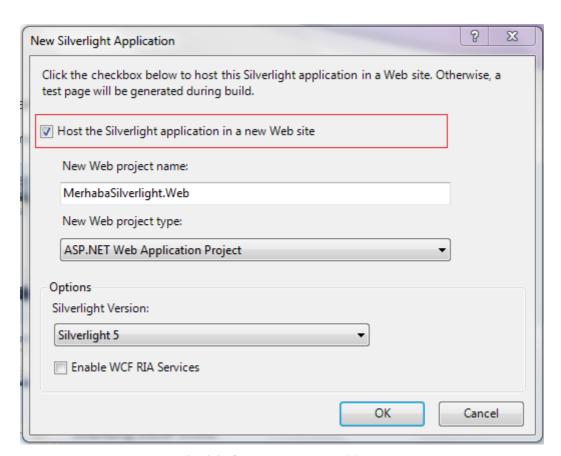
- **2. bölümde** en son açılan projelerin bir listesi görünür. Böylece en son işlem yaptığınız projeye hızlı bir şekilde ulaşabilirsiniz.
  - 3. bölümde ise RSS kayıtları ekrana gelir. Burada isterseniz RSS'i iptal edebilirsiniz.

Şimdi **New Project** bağlantısına tıklıyoruz ya da menülerden **File > New > Project**'i seçiyoruz. Karşımıza yeni proje oluşturma penceresi gelir.

Resim 2. 2: New Project ekranı

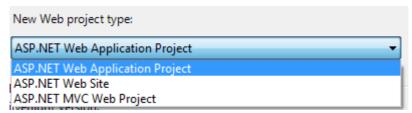
Sol taraftaki **Installed Templates** kısmından Silverlight'ı seçiyoruz. Sağ tarafta oluşturulabilecek Silverlight uygulama tipleri ekrana gelir. Biz **Silverlight Application** seçiyoruz. Alt tarafta **Name** ve **Location** kısımlarında uygulamamızın ismini ve kaydedileceği yeri belirttikten sonra **OK** butonuna tıklıyoruz.

Resim 2.3: Onay kutusunun seçili olması

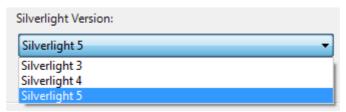
Karşımıza gelen ekranda "Host the Silverlight Application in a new Web site" seçeneğinin seçili olmasına dikkat edin. Eğer bu seçenek seçili ise projenize, Silverlight objesinin çalıştırılabileceği bir test Web sitesi eklenir. Böylece Silverlight çalıştırabilmek için gerekli ayarlamaları Visual Studio, bizim yerimize otomatik olarak yapacaktır.

New Web Project name kısmında, oluşturulacak olan Web projesinin ismi yazılır. Hemen altında ise New Web project type kısmı bulunmaktadır. Bu kısımda ise çeşitli ASP.NET proje tipleri bulunur. Aşağıda gördüğünüz gibi ASP.NET Web Application Project'i seçiyoruz.

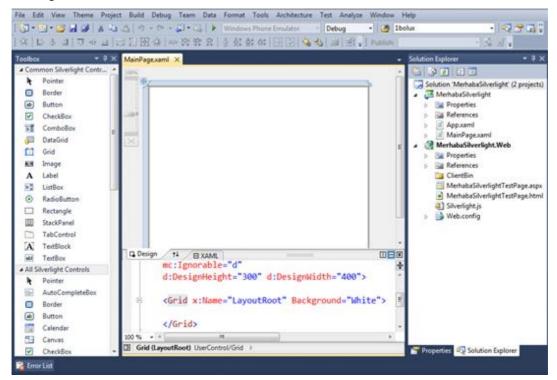
Resim 2.2: Seçebileceğimiz proje türleri

En altta bulunan Silverlight Version kısmında ise bilgisayarımızda kurulu olan Silverlight sürümleri listelenir. Biz, şu anda **Silverlight 5** ile çalışıyoruz ama isterseniz önceki sürümlerle de çalışabilirsiniz.

Resim 2. 5: Uygulamamızda kullanabileceğimiz Silverlight versiyonları

Enable WCF RIA Services seçeneğini seçerek RIA hizmetlerini aktif hale getirebilirsiniz. Bu örneğimizde RIA servislerini kullanmadığımız için burayı işaretlemiyoruz. **OK** butonuna basarak projemizi oluşturuyoruz. İlk Silverlight projemiz ekrana gelecektir.

Resim 2.6: Visual Studio ekranı

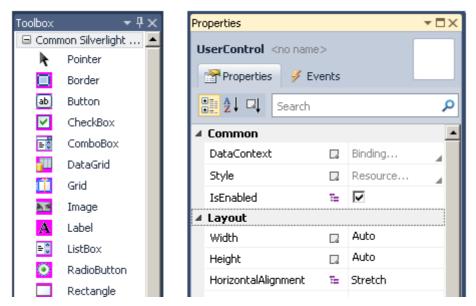
Visual Studio penceresinin ortasında bulunan beyaz dikdörtgen **Design** (Tasarım) ekranıdır. **ToolBox** penceresinden sürükle bırak yaparak nesne ekleyebilir ve sayfa tasarımınızı yapabilirsiniz.

Design ekranının altında **XAML** ekranı görülmektedir. **Design** ekranında yaptığınız değişikliklere bağlı olarak XAML ekranının içeriği otomatik olarak güncellenir. Aynı

şekilde **XAML** kodlarında yaptığınız değişikliklere bağlı olarak **Design** ekranı güncellenir. **XAML** ekranında kod yazarken **IntelliSense** (kod yardımı) penceresi yardımcınız olacaktır.

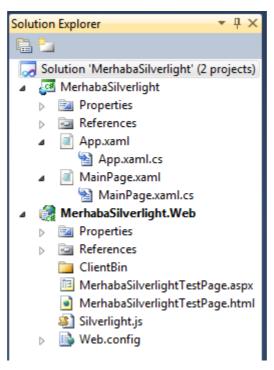
XAML yapısına baktığımızda söz dizimi açısından XML yapısı gibi olduğunu görürüz. Kodlarımıza baktığımızda Silverlight uygulamamızın **UserControl** elementi ile başladığını göreceğiz. Kodlarımızda, XAML söz dizimi yapısı için gerekli tanımlamalar vardır.

Hemen sol tarafta, Silverlight projesinde kullanabileceğimiz kontrollerin bulunduğu **Toolbox** penceresi bulunmaktadır. Sağ tarafta ise **Properties** penceresi bulunur. Bu pencerede, kontrollere ait özellikleri görsel olarak değiştirebilirsiniz. Visual Studio'nun önceki sürümlerinden farklı olarak, properties penceresi biraz daha görsel özelliklere sahip olarak karşımıza gelmektedir.

Resim 2.3: ToolBox ve Properties pencereleri

Sağ tarafta projemize ait dosyaların bulunduğu **Solution Explorer** penceresini görebilirsiniz.

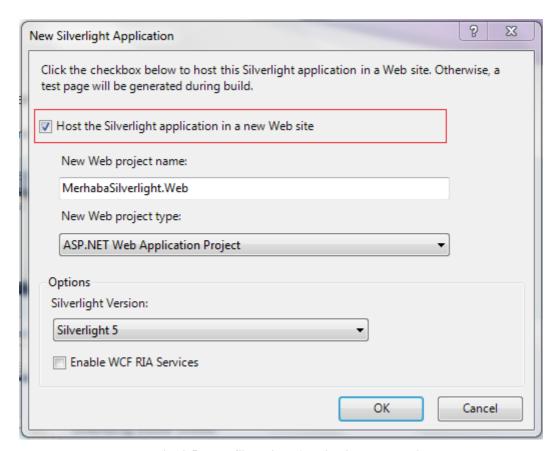

Resim 2.4: Solution Explorer penceresi

Klasik Windows Form uygulamalarının aksine 2 proje tipi vardır:

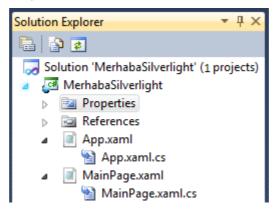
- ➤ MerhabaSilverlight
- ➤ MerhabaSilverlight.Web

Elimizde bir object nesnesi bulunur ve bu object'in gömülü olduğu bir Web projesi bulunur, Silverlight bu mantıkla çalışmaktadır. Uygulamamız ayrı bir object olarak ele alınır ve uygulamamızın gömülü olduğu Web projesi ayrı ele alınır. Visual Studio ile yeni proje oluştururken hatırlarsanız, aşağıdaki ekranda görülen seçeneği seçmiştik. Bu sayede, Visual Studio bize Silverlight objemizin gömüleceği bir Web projesini de otomatik oluşturmuştu.

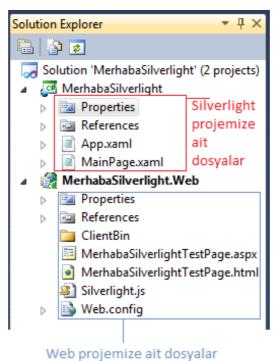
Resim 2.5: New Silverlight Application penceresi

Eğer yukarıdaki başlangıç penceresinde "Host the Silverlight Application in a new Web site" seçeneğini seçmeseydik, aşağıdaki gibi bir Solution Explorer penceresi karşımıza gelecekti. Bu pencerede sadece Silverlight uygulamamıza ait dosyalar görünecekti, herhangi bir Web sayfası oluşturulmayacaktı.

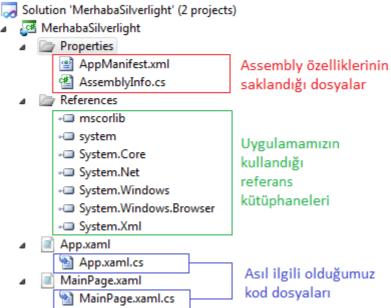
Resim 2.10: Silverlight projemize ait dosyalar

Silverlight uygulamamıza ait dosyalar ve Web sitemize ait dosyalar Solution Explorer pencerede listelenir.

Resim 2.11: Projemize ait tüm dosyalar

Dosyaların yanındaki + işaretine tıklarsanız yeni dosyalar görünecektir. Solution 'MerhabaSilverlight' (2 projects)

Resim 2.12: Proje ağacımızın açılmış hâli

Bu ekranı incelersek:

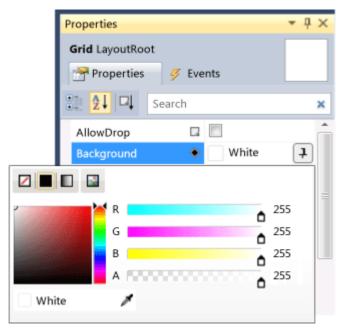
App**.xaml:** Bu dosya, Silverlight uygulamamıza ait birtakım global özelliklerin tutulduğu dosyadır. Tasarım görüntüsü yoktur sadece kodlardan oluşur.

- App.xaml.cs: Bu dosya, App.xaml dosyasına ait C# kodlarının tutulduğu dosyadır. Dosyaya baktığınızda kendi içinde Application_Startup() ve Application_Exit() metodlarına sahip olduğunu görürsünüz. Bu metodlar ile uygulama başladığında ve kapatıldığında birtakım işlemler yapabilirsiniz. Örneğin; uygulama başladığında "Merhaba" uygulama kapatıldığında "Hoşçakalın" mesajları vermek istiyorsanız bu metodlara kod yazmanız yeterli olacaktır.
- MainPage.xaml: Bizim sayfa tasarımını gerçekleştirdiğimiz asıl Silverlight sayfamızdır.
- MainPage.xaml.cs: Sayfamıza ait kodların bulunduğu C# dosyasıdır.

Not: Eğer projedeki herhangi bir pencereyi göremiyorsanız View menüsünden Other Windows alt menüsüyle erişebilirsiniz.

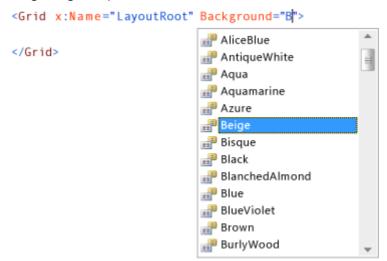
Design ekranının ortasındaki beyaz alana tıklayarak **Grid** nesnesini seçelim. **Properties** penceresinde **Background** özelliğini bulalım. **Background** özelliği ile **Grid** nesnesinin zemin rengini değiştirebiliriz. Background'un yanındaki sekmede aşağı ok'a

basarak renk seçim bölümünü açalım. Gelen pencerede bir renk seçelim, **Design** bölümü seçilen renk ile güncellenecektir.

Resim 2.13: Uygulamanın zemin rengini seçme

Background özelliğini **XAML** penceresini kullanarak ta değiştirebiliriz. **XAML** ekranında **Grid** nesnesini bulalım. Grid ile başlayan bu etikette Background özelliği yoksa yazarak ekleyebiliriz. Background yazıp eşittir yazdığımızda seçebileceğimiz renkler listelenecektir. Beige rengini seçelim.

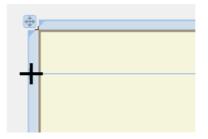
Resim 2.14: XAML ekranından da zemin rengi belirleme

Grid nesnesi HTML table etiketine benzer şekilde tablolara bölünebilmektedir.

Eğer seçili değilse bir defa tıklayarak **Grid** nesnesini seçelim. **Properties** penceresinden **ShowGridLines** özelliğini bulalım. Bu özelliğin sağ tarafında bulunan onay kutusunu işaretleyerek aktif duruma getirelim. XAML ekranında **ShowGridLines** özelliğine **True** değerini atayarak da yapabiliriz.

<Grid x:Name="LayoutRoot" Background="Beige" ShowGridLines="True">

Farenizi seçili durumda bulunan **Grid** nesnesinin sol veya üst bölgesinde gezdirdiğinizde ok işaretçinizin şekil değiştirdiğini artı simgesine dönüştüğünü göreceksiniz.

Resim 2.6: + imlecini görmeliyiz

Grid'in solunda farenin sol tuşuna tıklayarak yatay grid çizgisi ekleyebilirsiniz. Eklediğiniz grid çizgisini üstten 45 birim aşağıya sürükleyin. Alt taraftan 45 birim yukarıya da başka bir grid çizgisi ekleyiniz. Sol baştan 100 birim bırakıp dikey bir grid çizgisi ekleyiniz.

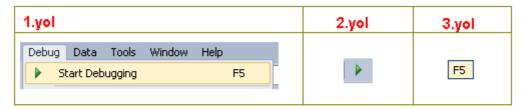

Resim 2.7: Ekranı satırlara bölme

Yatay ve dikey çizgileri ekledikten sonra **XAML** ekranı aşağıdaki gibi görünecektir.

Resim 2.8: Uygulamanın XAML kodu

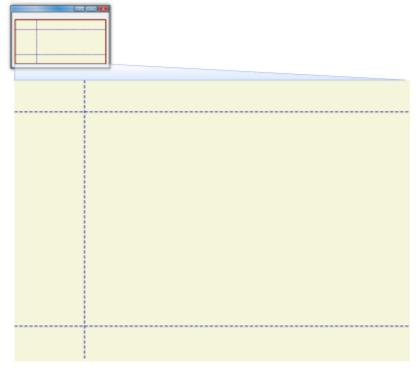
Şimdi **F5** tuşuna basarak veya menüden **Debug -> Start Debugging** seçeneğini seçerek uygulamayı çalıştıralım.

Projeyi çalıştımak için isterseniz Debug > start debugging menusunu seçebilirsiniz. Yada toolbar da bulunan debug buttonuna basabilirsiniz. Yada direk F5 ile çalıştırabilirsiniz.

Resim 2.9: Projemizi çalıştırma seçenekleri

Varsayılan web tarayıcısı çalışacak ve uygulama ekrana gelecektir.

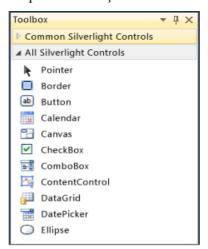

Resim 2.10: Ekran yerleşimi

Tarayıcıyı kapatalım ve Visual Studio'ya dönelim.

Silverlight verilerin görüntülenmesi veya kullanıcının giriş yapabilmesi için çok sayıda kontrole sahiptir.

Eğer açık değilse ToolBox penceresini açınız.

Resim 2.11: ToolBox penceresi

ToolBox'dan bir **TextBlock** nesnesini Grid'in ilk satır ilk sütununa sürükleyiniz. XAML ekranına asağıdaki kod eklenecektir.

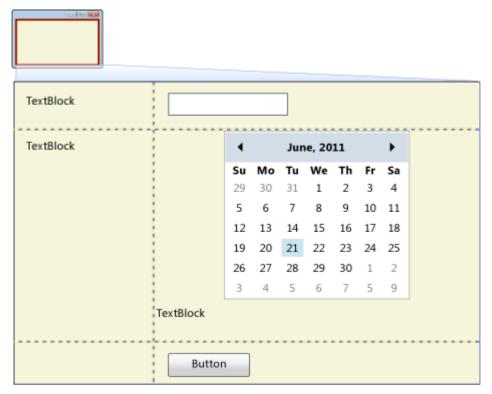
```
<TextBlock Height="23" HorizontalAlignment="Left" Margin="12,12,0,0" Name="textBlock1" VerticalAlignment="Top" />
```

Başka bir **TextBlock** nesnesini ikinci satırın birinci sütununa ekleyin.

TextBox nesnesini birinci satırın ikinci sütununa sürükleyin.

İkinci satır ikinci sütununa **StackPanel** nesnesi sürükleyiniz. **StackPanel** yatay veya dikey olarak çok sayıda nesneyi gruplamayı sağlayan bir nesnedir. **StackPanel**'e sağ tıklayın **Reset All -> All**'ı seçin. Böylece **StackPanel**'in bulunduğu hücrenin tamamını kaplamasını sağladık. **ToolBox**'dan bir **Calendar** nesnesini **StackPanel**'e sürükleyiniz. **StackPanel**'e **Calendar**'ın altına gelecek şekilde bir **TextBlock** nesnesi ekleyiniz.

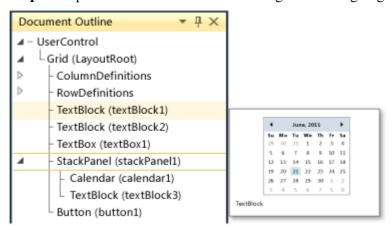
Son olarak üçüncü satır ikinci sütuna bir **Button** nesnesi ekleyiniz. Uygulamayı çalıştırınız.

Resim 2.12: Uygulama ekranı

Uygulamamıza çok sayıda kontrol ekledikçe bunların seçilmesi de zorlaşacaktır. Böyle durumlarda **Document Outline** penceresini kullanabiliriz.

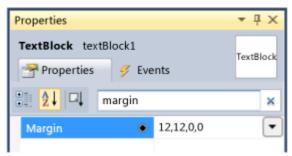
Design ekranında tıklayarak Button nesnesini seçiniz. Seçimi XAML ekranında Button kodunun herhangi bir yerine tıklayarak da yapabilirsiniz. XAML ekranında TextBlock kodunun herhangi bir yerine tıklayarak seçtiğinizde Design ekranında nesnenin seçildiğini ve Properties penceresinde nesne özelliklerinin görüntülendiğini göreceksiniz.

Resim 2.13: Document Outline penceresi

Seçim işlemi için **Document Outline** penceresini de kullanabiliriz. Pencereyi açmak için **View** menüsünden **Other Windows -> Document Outline** seçeneğini seçiniz. **Document Outline** penceresinde uygulamanızda kullandığınız nesneler hiyerarşik olarak listelenecektir. Bu listede fare imlecinizi gezdirdiğinizde listede bulunan nesnelerin küçük önizleme resimlerinin açıklama olarak pencere yanında görüntülendiğini göreceksiniz. Listeden tıkladığınız kontrolün Design ekranında seçildiğini göreceksiniz.

Grid'in ilk satır ilk sütununda bulunan **TextBlock** nesnesini seçiniz, properties penceresinde nesne özellikleri listelenecektir. **Properties** penceresini üstüne **Search** (**Arama**) kutusuna **margin** yazın, **Margin** özelliği karşınıza gelecektir.

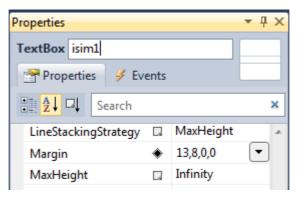
Resim 2.14: Margin ayarlarını değiştirme

Margin özelliğini 10 olarak ayarlayın. Text özelliğini "Adınız :" olarak ayarlayınız. XAML ekranında TextBlock nesnesi aşağıdaki şekilde görülecektir.

<TextBlock Margin="10" Text="Adınız :" ... />

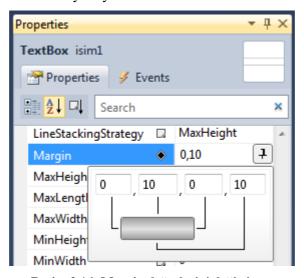
İkinci satır birinci sütundaki **TextBlock** nesnesini seçiniz. **Properties** penceresinden **Margin** değerini **10**, **Text** değerini "**Tarih** :" olarak ayarlayınız.

Birinci satırda bulunan **TextBox** nesnesini seçin ve nesnenin **Name** özelliğini **isim1** olarak ayarlayınız.

Resim 2. 15 nesnemize isim veriyoruz

Margin özelliğini bulun ve ikinci sütunda bulunan aşağı oka basınız. Görüntülenen ekranda sırasıyla sol, üst, sağ ve alt margin değerlerini 0, 10, 0, 10 olarak ayarlayın. Text özelliğini "SizinAdınız" olarak ayarlayınız.

Resim 2.16: Margin değerlerini değiştirme

Calendar nesnesini seçin. Calendar nesnesine sağ tıklayın Reset Layout -> All'ı seçin. Calendar nesnesi yatay olarak StackPanel nesnesinin tamamını kaplayacaktır. Properties penceresinden Name özelliğini cal1, HorizontalAligment özelliğini Left olarak ayarlayınız.

Calendar nesnesinin altında bulunan TextBlock nesnesini seçin. Properties penceresinden Name özelliğini mesaj1, FontSize özelliğini 20, Height özelliğini Auto, Text özelliğini "Mesaj:" olarak ayarlayınız.

Button nesnesini seçiniz. Properties penceresinden Name özelliğini tamamButon, Content özelliğini "TAMAM", Margin özelliğini 0, 10, 0, 10 olarak ayarlayınız.

Not: Button nesnesinin Text özelliği yoktur, bunun yerine Content özelliği gelmiştir. Content özelliği sadece metin değil resim, kontrol vb. daha geniş bir içerik alabilir.

Nesnelerin özelliklerini değiştirdikten sonra **File** menüsünden **Save All** seçeneğini seçerek tüm değişiklikleri kaydediniz. Uygulamanızı çalıştırınız.

Resim 2.17: Uygulama ekranın son hâli

Pek çok uygulamanın değişik ekran çözünürlüklerinde çalışması gerekmektedir. Bu bölümde tarayıcı yeniden boyutlandırıldığında uygulama ekranının doğru ayarlanmasını öğreneceğiz.

Grid nesnesini seçiniz ve fare imlecinizi birinci satırın solundaki mavi bölümde gezdiriniz. Küçük bir menü görüntülenecek, bu menüden **Auto** seçeneğini seçiniz. Böylece içeriğine bağlı olarak ilk satırın yüksekliğinin otomatik ayarlanmasını sağlıyoruz.

Resim 2.18: Satır yüksekliklerini ayarlama

Üçüncü satırı da Auto olarak ayarlayınız.

Uygulamayı çalıştırınız ve pencereyi tarayıcı penceresini yeniden boyutlandırınız. Birinci satır, üçüncü satır ve ilk kolonun boyutlarını koruduklarına dikkat ediniz.

Tarayıcıyı kapatınız ve Visual Studio ekranına dönünüz. Birinci **TextBlock** nesnesini seçiniz ve **Text** özelliğini "**Adınız Soyadınız**" olarak değiştiriniz. İlk kolonun otomatik olarak ayarlandığına dikkat ediniz, bunun sebebi Auto ayarıdır.

TextBox nesnesini seçiniz. **TextBox** seçildiğinde nesnenin sağ tarafında içi boş bir çember görünür. Farenin sol tuşu ile bu çemberi sürükleyip **TextBox**'ın boyunu uzatınız.

Resim 2.19: textBox nesnesinin boyunu uzatma

Bütün bu değişikliklerden sonra XAML ekranı aşağıdaki şekilde görünecektir.

```
<UserControl x:Class="SilverlightApplication1.MainPage"
xmlns="http://schemas.microsoft.com/winfx/2006/xaml/presentation"
xmlns:x="http://schemas.microsoft.com/winfx/2006/xaml"
xmlns:d="http://schemas.microsoft.com/expression/blend/2008"
xmlns:mc="http://schemas.openxmlformats.org/markup-compatibility/2006"
mc:Ignorable="d"
d:DesignHeight="300" d:DesignWidth="400"
xmlns:sdk="http://schemas.microsoft.com/winfx/2006/xaml/presentation/sdk">
<Grid x:Name="LayoutRoot" Background="Beige" ShowGridLines="True">
```

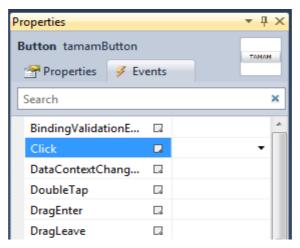
```
<Grid.ColumnDefinitions>
<ColumnDefinition Width="Auto" />
<ColumnDefinition Width="300*"/>
</Grid.ColumnDefinitions>
<Grid.RowDefinitions>
<RowDefinition Height="Auto"/>
<RowDefinition Height="211*"/>
<RowDefinition Height="Auto" />
</Grid.RowDefinitions>
<TextBlock Height="23" HorizontalAlignment="Left" Margin="10" Name="textBlock1"</pre>
Text="Adınız Soyadınız :" VerticalAlignment="Top" />
<TextBlock Grid.Row="1" Height="23" HorizontalAlignment="Left" Margin="10"</pre>
Name="textBlock2" Text="Tarih:" VerticalAlignment="Top" />
<Button Content="TAMAM" Grid.Column="1" Grid.Row="2" Height="23"
HorizontalAlignment="Left" Margin="0,10" Name="tamamButton"
VerticalAlignment="Top" Width="75" Click="tamamButton_Click" />
<TextBox Grid.Column="1" Height="23" Margin="0,10,180,0" Name="isim1"
VerticalAlignment="Top" Text="Sizin Adınız" />
<StackPanel Grid.Column="1" Grid.Row="1" Name="stackPanel1">
<sdk:Calendar Name="cal1" HorizontalAlignment="Left" />
<TextBlock Height="Auto" Name="mesaj1" Text="Mesaj :" FontSize="20" />
</StackPanel>
</Grid>
</UserControl>
```

Uygulamayı çalıştırınız ve tarayıcı penceresini yeniden boyutlandırınız.

Uygulamamıza eklediğimiz her kontrol kullanıcı tarafından gerçekleştirilen eylemlere tepki verir. Bunlara Event (Olay) denir. Biz event handler olarak adlandırılan metodlar oluşturarak bu olayları yakalayabiliriz. Kod yazarak erişmek istediğimiz her nesneye bir isim vermeliyiz. Bu nedenle uygulamamıza eklediğimiz her nesnemizin **Name** özelliğini kullanarak isim vermeliyiz. Bu bölümde code-behind dosyasını kullanarak olayları yakalamayı öğreneceğiz.

Not: Visual Studio eklenen nesnelere otomatik olarak Name özelliği vermektedir. Expression Blend ile oluşturulan uygulamalarda nesnelerin Name özelliği boştur. Eğer Expression Blend ile oluşturduğunuz uygulamaları Visual Studio ile açıp kod yazacaksanız mutlaka Name özelliklerini kendiniz vermelisiniz.

Button nesnesini seçelim. **Properties** penceresinin üst bölümünde bulunan **Events** sekmesine tıklayarak **Button** nesnesi ile kullanabileceğiniz olaylara ulaşın. Farenin sol tuşu ile gerçekleştirilecek olayları yakalamak için olaylar listesinden **Click** olayının sağındaki boşluğa çift tıklayınız.

Resim 2.20: Olay (events) listesi

MainPage.xaml.cs dosyası açılacak ve oluşturulan **tamamButton_Click** kod bloğu görüntülenecek. Aşağıda görünen kodu bu bloğa ekleyiniz.

```
privatevoid tamamButton_Click(object sender, RoutedEventArgs e)
    {
    string tarih;
    if (cal1.SelectedDate == null)
        {
            tarih = "<tarih secmelisiniz>";
        }
    else
        {
            tarih = cal1.SelectedDate.ToString();
        }
        mesaj1.Text = "Selam" + isim1.Text + "\n" + "Secilen Tarih : " + tarih;
    }
}
```

Uygulamanın son hâlini kaydediniz ve uygulamanızı çalıştırınız.

TextBox nesnesine adınızı yazınız, **Calendar** nesnesinden tarih seçiniz ve **TAMAM** butonuna tıklayınız.

Resim 2.21: Uygulamanın çalışması

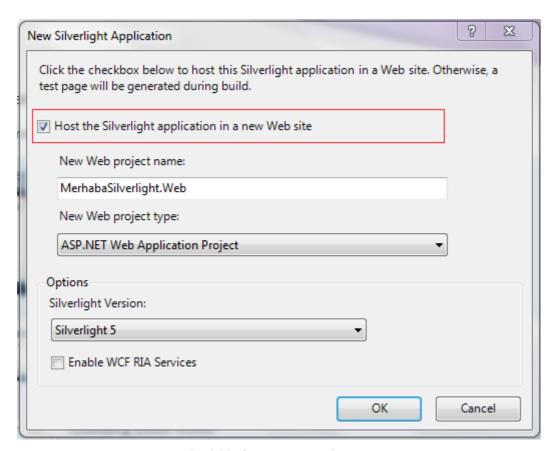
2.1.2. HTML Sayfası Oluşturma

Bu örnekte Silverlight ile oluşturacağınız bir **xap** dosyasını **html** sayfasına eklemeyi öğreneceğiz.

Silverlight projesi oluşturmak için Visual Studio 2010'u açın. Karşımıza Start Page başlangıç ekranı gelecektir.

Şimdi **New Project** bağlantısına tıklıyoruz ya da menülerden **File > New > Project**'i seçiyoruz. Ekranımıza yeni proje oluşturma penceresi gelecektir.

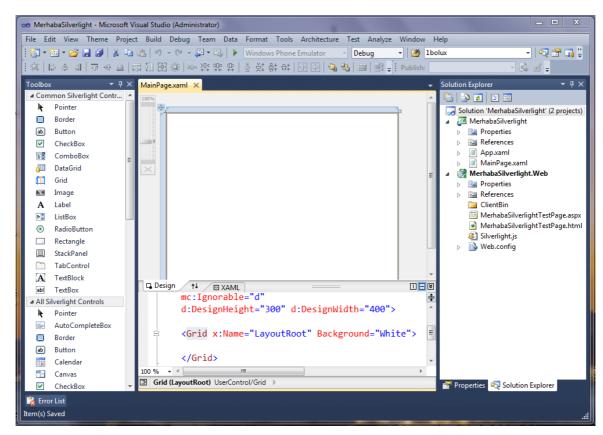
Sol taraftaki **Installed Templates** kısmından Silverlight'ı seçiyoruz. Sağ tarafta oluşturulabilecek Silverlight uygulama tipleri ekrana gelir. Biz **Silverlight Application** seçiyoruz. Alt tarafta **Name** ve **Location** kısımlarında uygulamamızın ismini ve kaydedileceği yeri belirttikten sonra **OK** butonuna tıklıyoruz.

Resim 2.22: Onay kutusunu iptal etme

Karşımıza gelen ekranda "Host the Silverlight Application in a new Web site" seçeneğini iptal ediniz. Eğer bu seçenek seçili ise projenize, Silverlight objesinin çalıştırılabileceği bir test Web sitesi eklenir, biz bu örnekte web sitesini eklemek istemiyoruz.

Silverlight projemiz oluşturulacaktır.

Resim 2.23: Visual Studio ekranı

Öncelikle XAML ekranından **UserControl** nesnesinin **d:DesignHeight** değerini 100, **d:DesignWidth** değerini 200 olarak değiştiriniz. Böylece oluşturulacak uygulamanın ekran genişliğini küçültmüş olacağız.

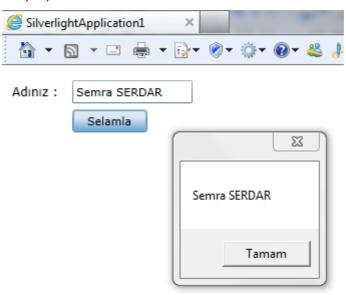
Resim 2.33: Ekran yerleşimini ayarlama

ToolBox'tan uygulamanıza Label, TextBox ve Button nesnelerini ekleyiniz ve resimdeki gibi ekran yerleşimini ayarlayın. Label nesnesinin Content özelliğini "Adınız:", Button nesnesinin Content özelliğini "Selamla" olarak değiştiriniz.

Button nesnesine çift tıklayarak kod editörüne geçiniz ve **button1_Click** olayına aşağıda görünen kodu yazınız.

```
privatevoid button1_Click(object sender, RoutedEventArgs e)
    {
    if (!String.IsNullOrEmpty(textBox1.Text))
    MessageBox.Show(textBox1.Text);
    }
}
```

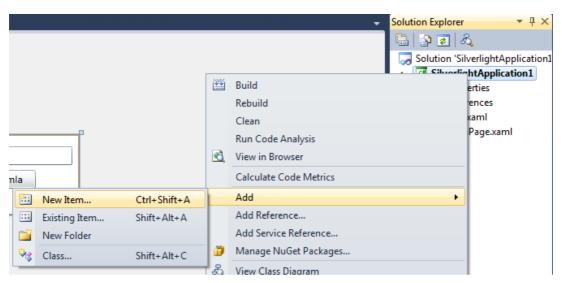
Uygulamanızı çalıştırınız ve test ediniz.

Resim 2.24: Uygulamanın çalışma anı

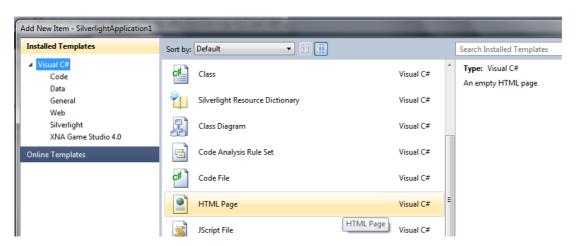
Çalışan uygulamamızı kapatıp Visual Studio ekranına dönelim.

Solution Explorer penceresinde uygulamanıza sağ tıklayınız, **Add > New Item...** seçeneğini seçiniz.

Resim 2.25: Uygulamamıza yeni öge ekleme

Ekrana gelen "Add New Item" başlıklı pencereden "HTML Page" ögesini seçip Add butonuna basalım. Böylece uygulamamıza yeni bir html sayfası eklemiş olduk.

Resim 2.26: HTML Page'i seçme

Html sayfamıza az önce oluşturduğumuz **Silverlight** uygulamamızı eklemek için aşağıdaki kodu yazınız. Resimde sarı renkte işaretlenen bölüm **Silverlight** uygulamamızın **xap** dosyasının bulunduğu yoldur.

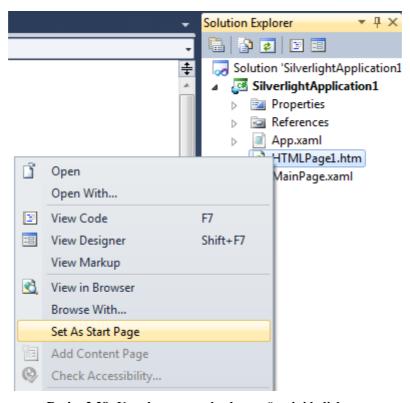
```
HTMLPage1.htm X MainPage.xaml.cs
                                MainPage.xaml
  Client Objects & Events
                                                                  (No Events)
    <!DOCTYPE HTML PUBLIC "-//W3C//DTD HTML 4.0 Transitional//EN">

<html>

  \Box
        <head>
            <title></title>
        </head>
        <body>
        <object id="SilverlightPlugin1" width="300" height="300"</pre>
        data="data:application/x-silverlight-2,"
        type="application/x-silverlight-2" >
        <param name="source" value="Bin/Debug/SilverlightApplication1.xap"/>
        <!-- Display installation image. -->
        <a href="http://go.microsoft.com/fwlink/?LinkID=149156&v=4.0.60310.0"
            style="text-decoration: none;">
            <img src="http://go.microsoft.com/fwlink/?LinkId=161376"</pre>
                 alt="Get Microsoft Silverlight"
                 style="border-style: none"/>
        </a>
    </object>
        </body>
    </html>
```

Resim 2.27: Renkli bölümde xap dosyasının yolunu belirtme

Projemizi çalıştırdığımızda **MainPage.xaml** ekrana gelecektir. Html sayfamızı ekrana getirmek için **Solution Explorer** penceresinde **HTMLPage1.htm** dosyasının üstüne sağ tıklayarak gelen menüden "**Set As Start Page**" seçeneğini seçelim. Böylece projeyi çalıştırmak için **F5** tuşuna bastığınızda projemiz html sayfasını çalıştıracaktır.

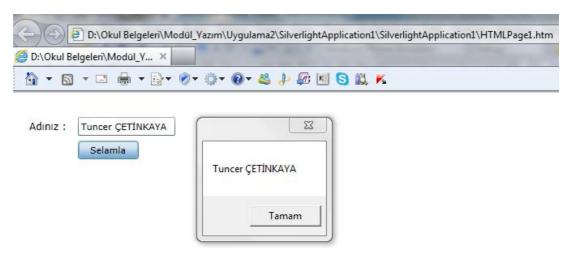
Resim 2.28: Uygulamamızın başlangıç ögesini belirleme

Uygulama çalıştığında varsayılan tarayıcınız açılacak ve **Internet Explorer** kullanıyorsanız aşağıda görünen uyarı ekrana gelecektir. Silverlight uygulamamızı görebilmek için "**Engellenen içeriğe izin ver**" butonuna basarak izin vermemiz gerekir.

Resim 2.29: IE güvenlik uyarısı

İzin verdikten sonra uygulamamız html sayfası içinde ekrana gelecektir.

Resim 2.30: Silverlight uygulamanın görüntüsü

Uygulamanızı test ettikten sonra kapatabilirsiniz.

UYGULAMA FAALİYETİ

Aşağıda verilen işlem basamaklarını takip ederek konuyu pekiştiriniz.

İşlem Basamakları	Öneriler
Programlama Yazılımını başlatınız.	Yazılım kısayolunu kullanabilirsiniz.
Yeni bir Silverlight Application oluşturunuz.	File > New > Project > Silverlight > Silverlight Application seçeneklerini kullanabilirsiniz.
Aşağıda görünen ekranı oluşturunuz. Ürün	ToolBox'ı kullanabilirsiniz. Uygulamanıza Label, ComboBox, TextBox, RadioButton ve Button nesneleri ekleyerek oluşturabilirsiniz.
Birim Fiyat Adet KDV	8
ComboBox'a listelenecek maddeleri ekleyiniz. Fare Klavye Monitör Yazıcı	ComboBox özelliklerinden Items özelliğini kullanarak ekleyebilirsiniz.
ComboBox'a aşağıda görünen kodu ekleyiniz.	ComboBox'a çift tıklayarak kod ekranına ulaşabilirsiniz.

```
private void comboBox1 SelectionChanged(o
     if (comboBox1.SelectedIndex == 0)
         txtBirimFiyat.Text = "10";
     if (comboBox1.SelectedIndex == 1)
         txtBirimFiyat.Text = "8";
     if (comboBox1.SelectedIndex == 2)
         txtBirimFiyat.Text = "250";
     if (comboBox1.SelectedIndex == 3)
         txtBirimFiyat.Text = "150";
 }
> Hesapla butonuna aşağıda görünen kodu
                                            > Hesapla butonuna çift tıklayarak kod
                                               ekranına ulaşabilirsiniz.
   ekleyiniz.
   Single BirimFiyat = 0, Adet = 0, KDV =
   0, Tutar = 0;
          BirimFiyat
   Single.Parse(txtBirimFiyat.Text);
          Adet
   Single.Parse(txtAdet.Text);
   if (rB1.IsChecked == true)
            KDV = 0;
  if (rB2.IsChecked == true)
            KDV = 15;
  if (rB3.IsChecked == true)
            KDV = 18;
          Tutar=(BirimFiyat * Adet) +
   ((BirimFiyat*Adet)/100)*KDV;
          txtTutar.Text = Tutar.ToString();
Uygulamanızı çalıştırarak test ediniz.
                                            Klavyeden F5 tuşuna basabilirsiniz.
```

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri **Evet**, kazanamadığınız becerileri **Hayır** kutucuğuna (**X**) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Yeni bir Silverlight Application oluşturabildiniz mi?		
2. Uygulamanıza nesneleri ekleyebildiniz mi?		
3. ComboBox'a kod yazabildiniz mi?		
4. Button'a kod yazabildiniz mi?		
5. Uygulamayı çalıştırıp test edebildiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda "Hayır" şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız "Evet" ise "Ölçme ve Değerlendirme"ye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyunuz ve doğru seçeneği işaretleyiniz.

1.	Uygulamada birden fazla seçenek seçebildiğimiz nesne hangisidir? A) checkBox
	B) radioButton
	C) listBox
	D) comboBox
2.	Bir Silverlight projesinin özellikle tasarım kısmını yapmak için hangi program
	kullanılır?
	A) DreamWeaver
	B) Expression Blend
	C) Photoshop
	D) Fireworks
3.	C# ile geliştirlen Silverlight sayfasının tasarım dosyasının uzantısı nedir?
	A) Html
	B) Xaml
	C) Cs
	D) Xaml.cs
bilg	Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen iler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.
4.	( ) Silverlight web tabanlı bir geliştirme ortamıdır.
5.	( ) Silverlight projesinde comboBox'a eleman eklemek için Collection özelliği
٥.	
	kullanılır.
6.	( ) Silverlightın kod aşamasında VB , C# , Php gibi programlama dili kullanılır.
7.	( ) Silverlight uygulamasında label üstünde görünmesini istediğimiz yazıyı onun Text özelliğine yazarız.
DE	ĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise "Modül Değerlendirme"ye geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyunuz ve doğru seçeneği işaretleyiniz.

1.	Bir butonun projedeki ismine ne ad verilir?
	A) Content
	B) Name
	C) Label
	D) ID
2.	Label'in içeriğini bir değişkene aktarmak istersek onun hangi özelliğini kullanırız?
	A) Text
	B) Name
	C) Content
	D) Item
3.	Projemizdeki nesnelerin tasarım kodlarının olduğu pencereye ne ad verilir?
	A) Design View
	B) XAML View
	C) Object Browser
	D) ToolBox
4.	Bir checkBox nesnesinin seçili olup olmadığı hangi özelliği kontrol edilerek anlaşılır?
	A) Content
	B) Checked
	C) Value
	D) IsChecked
bilgi	Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen iler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.
5.	( ) Silverlight'ın tasarım aşamasında XAML etiketleri kullanılır.
6.	( ) Uygulamada birden fazla seçenek seçebildiğimiz nesne radioButton 'dur.
7.	( ) Bir Silverlight projesinin özellikle <u>kod</u> kısmını yapmak için Expression Blend programı kullanılır.

- 8. ( ) Expression Blend ile başlanmış bir silverlight projesi Visual Studio ile açılarak tasarım kısmına geçilebilir.
  9. ( ) Silverlight uygulamaları yalnızca İnternet Explorerda çalışabilir.
- **10.** ( ) Silverlight uygulamasında butonun **Visibility** özelliğini False yaparsak ekranda buton görünmez.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki modüle geçmek için öğretmeninize başvurunuz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1'İN CEVAP ANAHTARI

1	С
2	D
3	В
4	A
5	С

ÖĞRENME FAALİYETİ-2'NİN CEVAP ANAHTARI

1	A
2	В
3	D
4	Doğru
5	Yanlış
6	Yanlış
7	Yanlış

MODÜL DEĞERLENDİRME'NİN CEVAP ANAHTARI

1	В
2	С
3	A
4	D
5	Doğru
6	Doğru
7	Yanlış
8	Yanlış
9	Yanlış
10	Yanlış

KAYNAKÇA

- SÜZEN Ahmet Ali, **Silverlight 4**, KODLAB, İstanbul, 2011.
- TAŞDELEN Aykut, **WPF**, Pusula, İstanbul, 2010.
- http://msdn.microsoft.com/en-us/library/cc189089(v=vs.95).aspx (11/04/2013)
- http://www.csharpnedir.com/articles/read/?id=774 (20/03/2013)
- http://www.yazgelistir.com/makale/silverlight-nedir- (28/03/2013)
- http://banasilverlightanlat.wordpress.com/ (19/03/2013)
- http://www.csharpnedir.com/articles/read/?filter=&author=&cat=slv&id=859&title=Silverlight%202.0%20-%20%C4%B0lk%20Uygulamam%C4%B1z (19/03/2013)
- http://uzmanabi.com/icerik/windows-phone-8-uygulama-gelistirme-29437.imo (04/04/2013)
- http://msdn.microsoft.com/en-us/library/cc838218(v=vs.95).aspx (28/03/2013)
- http://blog.hakankara.com.tr/silverlight-ve-ilk-silverlight-projemiz.html (30/03/2013)